

«ՍԵՎԱՆԻ Խ.ԱԲՈՎՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

**ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱԿՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ**

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ Ինչպես զարգացնել ստեղծագործական կարողություն

պատմության դասին

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ Սոնա Խաչիկյան

ԽՈՒՄԲ/ԱՌԱՐԿԱ՝ 4/Պատմություն

ՍԵՎԱՆ 2023

Բովանդակություն

Ներածություն	3
Գլուխ 1 Պատմության դասերի հիմնական խնդիրը.....	5
Գլուխ 2. Ստեղծագործական մտածողության մեթոդաբանությունը.....	11
1 Քննադատական մտածողությունը,	12
2 Ժամանակակից տեխնոլոգիաներ.....	14
3 ԽԱՂԱՅԻՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ.....	15
4 Ուսուցման եղանակները որպես գործունեության ձև.....	17
Եզրակացություն.....	19
Օգտագործված գրականության ցանկ.....	21

Ներածություն

Ցանկացած ուսումնական հաստատության նպատակն է նպաստել համակողմանի զարգացած անհատականության ձևավորմանը, որի բաղկացուցիչ հատկանիշները ստեղծագործական, որակներն են: Դպրոցական ծրագրի յուրաքանչյուր առարկա միտված է վերը նշված որակների զարգացմանը: Պատմությունը, լինելով ժամանակակից ոչ իդեալական աշխարհում հաջող գործունեության համար անհրաժեշտ առարկա, բազմաթիվ հնարավորություններ են տալիս ազատ, կառուցողական, ստեղծագործական ուսուցման գործընթացի համար՝ ինչպես սովորողներին, այնպես էլ ուսուցիչների համար: Այս դեպքում սովորողները ստեղծագործական գործընթացի անմիջական սուբյեկտներ են:

Պատմության դասերին ուսանողների ստեղծագործական մտածողության զարգացման ուղիներից մեկը ուսումնական գործընթացի բովանդակության մեջ ստեղծագործական առաջադրանքների ներառումն է: Ստեղծագործական բնույթի առաջադրանքները ներառում են խնդրահարույց առաջադրանքներ, խնդրահարույց հարցեր և իրավիճակներ: Ստեղծագործական առաջադրանքները ուսանողներից պահանջում են շատ անկախ մտածողություն

Հայտնի է, որ պատմությունը կրթական հաստատությունների ուսումնական պլանի կարևորագույն առարկաներն են բարոյական, հայրենասիրական, գաղափարական և մշակութային ուղղվածության տեսակետից: Ուստի պատմության ուսուցչի հիմնական խնդիրներից մեկն իր դասերը հնարավորինս հետաքրքիր, բազմազան և բովանդակալից դարձնելն է: Ամբողջական բովանդակությունը՝ հարուստ փաստերով և կապերով (բայց առանց ծանրաբեռնվածության), վառ, զգացմունքային ներկայացմամբ, հիանալի հիմք է ստեղծում զարգացման համար:

Մանկավարժական ձևերն ու մեթոդները ներառում են համատեղ խմբային աշխատանք, մոդելավորում, դերային խաղեր, քննարկումներ, անհատական և խմբային նախագծեր: Ուսուցման այս մեթոդները ոչ միայն մեծացնում են

ուսանողների հետաքրքրությունը պատմության նկատմամբ, այլև ապահովում են կրթական բովանդակության ավելի խորը յուրացում և քաղաքացիական հմտությունների զարգացում: Պատմության դասերին կիրառվող բոլոր մեթոդները թույլ են տալիս սովորողներին ներգրավվել մտավոր գործունեության նպատակային ստեղծագործական գործընթացում:

Գլուխ 1

Պատմության դասերի հիմնական խնդիրը,

կարծում եմ, լեզվական միջոցները նպատակահարմար և ճիշտ օգտագործելու կարողություն սովորեցնելն է՝ կոնկրետ հարցի վերաբերյալ սեփական մտքերն արտահայտելու համար: Յուրաքանչյուր երեխա պետք է զարգացնի տերմիններին տիրապետելու, դրանք հասկանալու և տարբեր տեսանկյուններից դիտարկելու կարողությունը: Երեխաներին պետք է հնարավորինս հաճախ դնել հեղինակի դիրքում, հնարավորություն տալ արտահայտվելու և բացահայտելու իրենց անհատականությունը:

բացահայտել ձեր վերաբերմունքը կատարվածի նկատմամբ, արտահայտել ձեր զգացմունքներն ու հույզերը:

Աշակերտների ստեղծագործական ներուժի զարգացումը դպրոցի նպատակներից է:

Սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի հիմնական նպատակն է սովորեցնել մտածել, վերլուծել և ընդհանրացնել լեզվական փաստերը, ինչն իր հերթին դրականորեն է ազդում ուսումնական նյութի ուսուցման վրա: Այս նպատակների համար ես զբաղվում եմ այնպիսի առաջադրանքներով, ինչպիսիք են «Բացատրել», «Ապացուցել»:

Ստեղծագործական անկախ աշխատանքները մեծ տեղ են գրավում պատմության դասավանդման մեջ: Ստեղծագործական աշխատանքը մեծացնում է երեխաների հետաքրքրությունը սովորելու նկատմամբ, զարգացնում է նրանց դիտելու ունակությունը և սովորեցնում ինքնուրույն լուծել իրենց նպատակները: Կարևոր է նաև, որ ստեղծագործական գրավոր աշխատանքները բացահայտեն սովորողների անհատական որակները և նրանց լեզվի առանձնահատկությունները:

Առաջին հերթին ես ուսումնասիրեցի ժամանակակից կրթության մեջ ստեղծագործական մտածողության ձևավորման պայմանները.

- ստեղծելով անվճար աշխատանքային պայմաններ, որոնք թույլ են տալիս դպրոցականներին ցուցաբերել առավելագույն նախաձեռնություն և փորձ.

- օրիգինալ գաղափարների ընդունում և խրախուսում;
- սովորելու նկատմամբ հետաքրքրություն առաջացնող նյութի օգտագործում;
- հետազոտական վարքագծի հաստատում և դրական գնահատում, խնդիրների որոնում, ինչպես նաև դրանց լուծմանն ուղղված մտածողություն.
- պայմանների ապահովում, որոնց դեպքում երեխան իրեն չի բաժանում դպրոցական գործունեությունից, ինչը ձեռք է բերվում խրախուսման, աշխատանքի համար պատասխանատվության և դրական ինքնագնահատականի ձևավորման միջոցով.
- խմբակային գործունեության ընթացքում և կամավոր ընտրված գործընկերների հետ ընդհանուր նախագծերի միջոցով սոցիալական ստեղծագործության ներդրում;
- առաջադրանքի նկատմամբ կիրք՝ անկախ ընտրված թեմայի բարձր մոտիվացիայի պատճառով.
- ժամանակին չգտնվելու անհանգստությունից և վախից զերծ մթնոլորտի ստեղծում.
- հոգեբանական հարմարավետության, թափանցիկության և ազատության ապահովում.

Վործը ցույց է տալիս, որ սովորողների ստեղծագործական կարողությունների հաջող զարգացումն անհնար է առանց ակադեմիական աշխատանքում ստեղծագործական առաջադրանքների համակարգված օգտագործման:

Ստեղծագործական գործունեության կազմակերպման մեթոդների ընտրությունը կատարվում է կախված նպատակներից, բովանդակության բարդության մակարդակից, ուսանողների ստեղծագործական կարողությունների զարգացման մակարդակից, ստեղծագործական առաջադրանք կատարելիս առաջացող հատուկ պայմաններից. խնդիրը, հետաքրքրության աստիճանը, խնդրի լուծման մեթոդների կիրառման անձնական վործը:

Խնդրի լուծումը: Ստեղծագործական առաջադրանքները ներառում են սովորողներին՝ օգտագործելով ակտիվ մեթոդներ ինքնուրույն ստեղծագործական գործունեություն կազմակերպելու համար: Ուսանողների ստեղծագործական գործունեության կազմակերպման առաջատարը ընտրվել է իրավիճակային ուսուցման մեթոդը, որը թույլ է տալիս օգտագործել ոչ ավանդական ուղիներ, հաշվի առնել օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ պատճառները, ընդունել ոչ ստանդարտ որոշումներ, կանխատեսել ակնկալվող

Պատմության դասերին սովորողների մոտ ստեղծագործական կարողություն զարգացնելու նպատակով հաճախ օգտագործում են ճանաչողական վարժություններ, որոնք խրախուսում են երեխային երևակայել: Օրինակ՝ 6-րդ դասարանում Հին աշխարհի պատմությունն ուսումնասիրելիս սովորողներին կարող են խնդրել գրել պատմություն՝ «Ուղևորություն դեպի Սպարտա», «Օլիմպիական խաղեր» ճանապարհորդություն դեպի Հին Եգիպտոս և այլն: Նրանք նաև սովորում են խմբով աշխատել, և կարող են հրավիրել նրանց շրջայց կատարել հնագույն քաղաքում՝ ուսումնասիրելով թեմաները՝ «Աթենա աստվածուհու քաղաքում» կամ «Եգիպտոսի Ալեքսանդրիայում»:

Կան մեթոդներ, որոնք միաժամանակ զարգացնում են ինչպես ստեղծագործական, այնպես էլ ինտելեկտուալ կարողությունները: Խմբային և անհատական աշխատանքի համար կարելի է օգտագործել «կլաստերի» տեխնիկան:

Այս մեթոդն օգնում է ուսանողներին ազատ և բաց մտածել թեմայի շուրջ: Կլաստեր ստեղծելու մեթոդը բավականին պարզ է.

- թղթի վրա գրել հիմնաբառ կամ նախադասություն;
- գրել բառեր կամ նախադասություններ, որոնք մտքում են գալիս տվյալ թեմայի շուրջ
- կարող են գրել այնքան գաղափարներ, որքան ցանկանում են:

Օրինակ, 7-րդ դասարանում աշակերտներին կարելի է խնդրել ծանոթանալ ստեղծակալությանը և ստեղծել «Արտաշես առաջինի» կլաստեր:

Ուսուցման գործընթացում հաճախ են օգտվում խմբային աշխատանք:

Սովորողների ստեղծագործական կարողությունները զարգացնելու արդյունավետ մեթոդ է տարբեր խաղերի և խաղային ձևերի կիրառման մեթոդը: Այն կրում է հսկայական հուզական լիցք, լուծում է ոչ միայն ընդհանուր կրթական և զարգացման խնդիրներ, այլ նաև զարգացնում է ստեղծագործ անհատականության որակներ՝ նախաձեռնողականություն, հաստատականություն, վճռականություն և ոչ ստանդարտ իրավիճակում լուծում գտնելու կարողություն: Ես լայնորեն օգտագործում եմ դիդակտիկ ինտելեկտուալ խաղեր դասի տարբեր փուլերում: Այս խաղերը կարող են լինել ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբակային: Ամենաշատ օգտագործվողը՝ շառադներ լուծել, հանելուկներ և խաչբառեր կազմել, թեստային առաջադրանքներ լուծել, խաղեր ինտերակտիվ գրատախտակի միջոցով:

Ճանաչողական մոտիվացիան խթանելու արդյունավետ միջոցներից է դասարանում խնդրահարույց իրավիճակների ստեղծումը: Խնդրի վրա հիմնված ուսուցման միջոցով ակտիվացման նպատակն է սովորեցնել աշակերտին լուծել ոչ ստանդարտ խնդիրներ, որոնք պահանջում են ստեղծագործական մտածողության կիրառում: Այս տեխնիկայի կիրառման օրինակ է դասը 7-րդ դասարանում Համաշխարհային պատմությունից «Իվան Ահեղ. չարագործ, թե՞ իմաստուն» թեմայով: Արդեն ներկայացված թեմայի ձեւակերպումն ամրագրում է խնդիրը. Նույն դասի վերջին փուլում նախապես պատրաստված աշակերտն իր դասընկերներին ներկայացնում է Իվան Սարսափելի կերպարի մասին քննադատների հակասական կարծիքները: Որպես ուսուցիչ՝ ես կոչ եմ անում իմ սովորողներին որոշել, թե ում գնահատականն է ավելի ճշգրիտ և ինչու: Խնդիրային իրավիճակները հիմնականում տալիս են գիտելիքների ուժ, համոզմունքների խորություն և գիտելիքները կյանքում ստեղծագործաբար կիրառելու կարողություն:

Ստեղծագործական կարողությունների զարգացմանը նպաստում են նաև ոչ ավանդական դասերը, որոնք մեծացնում են աշակերտի հետաքրքրությունը թե

առարկայի, թե ընդհանրապես սովորելու նկատմամբ: Նման դասերի ստեղծարարությունը ես տեսնում եմ ոչ թե զվարճանքի, այլ այդպիսի առաջադրանքների ընտրության, այնպիսի դիդակտիկ նյութի, որն իր նորությամբ, անսովոր ներկայացմամբ (ճամփորդություն, հանդիպում, մրցույթ, խաղ և այլն), զարմացնելով, ակտիվացնում է ուսանողի ուշադրությունը: և մտածել. Գտնվելով անսովոր իրավիճակում՝ երեխան ներգրավվում է գործունեության մեջ

ուսուցչի հետ համագործակցությունը, որի դեպքում ստեղծվում է դրական հուզական ֆոն, սկսում են ակտիվորեն գործել ինտելեկտուալ և կամային ոլորտները, գիտելիքներն ավելի հեշտ են յուրացվում, հմտություններն ու կարողությունները ավելի արագ են ձևավորվում: Դրան նպաստում է պայմանների ստեղծումը ոչ ստանդարտ դասերի համար ինչպես ուսուցչի, այնպես էլ աշակերտի ստեղծագործական ռեզերվները մոբիլիզացնելու համար:

Կան ոչ ստանդարտ դասերի մի քանի դասակարգումներ և դրանց տեսակներից շատերը.

- Դաս-ճանապարհորդություն, Դաս-մրցույթ, Դաս-խաղ, Դաս-վիկտորինա, Դաս-բանավեճ, Դաս-կոնֆերանս, Դաս-ցուցահանդես, Դաս-հեռակա էքսկուրսիա:

Գրեթե բոլորը թույլ են տալիս խնդրահարույց հարցեր տալ և ստեղծել խնդրահարույց իրավիճակներ, լուծել տարբերակված ուսուցման խնդիրներ, ակտիվացնել ուսումնական գործունեությունը, բարձրացնել ճանաչողական հետաքրքրությունը և նպաստել քննադատական մտածողության զարգացմանը

- Արտադպրոցական միջոցառումներ. Արտադասարանական գործունեությունը նույնպես նպաստում է ստեղծագործական կարողությունների զարգացմանը: Արտադասարանական գործունեությունը օգնում է բավարարել այն ուսանողների անհատական կարիքները, ովքեր ձգտում են իրենց դրսևորել գործնականում: Դրան նպաստում է տարբեր միջոցառումների մասնակցությունը: Օրինակ՝ նշանակալից իրադարձություններին նվիրված ցուցահանդեսներ; էքսկուրսիաներ տեղական պատմության թանգարաններ, հանդիպումներ վետերանների հետ, մասնակցություն գիտական և գործնական աշխատանքներին կոնֆերանսներ, ընտրովի առարկաներ շնորհալի երեխաների համար, աշխատանք արխիվից

վավերագրական նյութերի հետ, ռեֆերատների պատրաստում, տարբեր մակարդակների մրցույթների մասնակցություն:

Նախագծային գործունեությունը մոտիվացված երեխաների դաստիարակության տեխնոլոգիաներից մեկն է: Նախագծային գործունեության մեջ ներգրավվելով՝ երեխաները զարգացնում են անկախ մտածողություն, տեղեկատվություն ստանալու, կանխատեսելու և ոչ ստանդարտ իրավիճակներ ընդունելու կարողություն, դպրոցականները արժեքավոր փորձ են ձեռք բերում ստեղծագործական, որոնման գործունեության մեջ՝ լուծելու իրենց առաջ ծագած նոր խնդիրները:

Իմ պրակտիկայում ես օգտագործում եմ բուկլետների և պատի թերթերի ստեղծումը: Գրքույկ պատրաստելը աշխատատար աշխատանք է, բայց սովորողները գլուխ են հանում առաջադրանքից, նրանց դա շատ է հետաքրքրում: Մենք կազմում ենք բուկլետներ և պատի թերթեր՝ նվիրված նշանակալից և հիշարժան ամսաթվերին:

Կարդալու և գրելու միջոցով քննադատական մտածողության զարգացում)

Գլուխ 2

Ստեղծագործական մտածողության մեթոդաբանությունը

Ստեղծագործական մտածողության ձևավորումն ու զարգացումը կրթության կարևոր նպատակներից մեկն է: Ստեղծագործական մտածողության մեթոդներն ուղղված են յուրօրինակ մտքերի համախմբման ու նոր գաղափարների գեներացման գործընթացին՝ օգնելով գտնել առաջացած խնդիրների լուծման և դժվարությունների հաղթահարման համար նոր, ռացիոնալ մոտեցումներ: Ստեղծագործական մտածողության մեթոդաբանության բաղադրատարրեր են՝

- Խնդրի հստակ ձևակերպումը
- Ելքային տվյալների հավաքումը, բազմակողմանի վերլուծությունն ու կառուցակարգման համար չափանիշների մշակումը
- Խնդրահարույց իրավիճակի տրոհումը ենթախնդիրների
- Խնդրի վերաբերյալ տարբեր տեսակետների մշակումը 8
- Հնարավոր լուծումների առավելագույն քանակի առաջ քաշումը
- Մշակել առավել հնարավոր լուծումներից ընտրություն կատարելու սկզբունք
- Մտքերի գեներացման գործընթացի արագացումը
- Արդյունավետ ու յուրօրինակ լուծումների առաջարկումը

Ուղեղային գրոհ

Խնդիրների լուծման օպերատիվ տարբերակներից մեկն է, որը հիմնված է ստեղծագործական գաղափարների հավաքագրման վրա, որի ընթացքում մասնակիցներին ասվում է տալ հնարավորինս շատ լուծումների տարբերակներ առկա խնդրին՝ անգամ ամենաֆանտաստիկ ու առաջին հայացքից անհնար թվացող:

ամենահնարավորները, որոնք կարող են լինել տվյալ իրավիճակի համար լավագույն լուծում: Դասվում է արագ գնահատման մեթոդների շարքին:

Բրիտանացի բժիշկ Էդվարդ դե Բոնոն առաջարկել է ստեղծագործելու և մտածողության բազմաթիվ մեթոդիկաներ: Նա հանդիսանում է լատալ մտածողության հեղինակը, որը տարբերվում է սովորական հորիզոնական մտածողության ձևերի վրա հիմնաված մեթոդիկաներից նրանով, որ հարցականի տակ է դնում ելքային պայմանները: Լատալ մտածողության տեսակներից մեկն է վեց գլխարկների մեթոդիկան (սպիտակ՝ վերլուծական մտածողություն, կարմիր՝ զգացմունքային մտածողություն, սև՝ քննադատական մտածողություն, դեղին՝ լավատեսակ մտածողություն, կանաչ՝ ստեղծագործական մտածողություն, կապույտ՝ լայնածավալ մտածողություն): Մետաֆորիկ դիտանկյունից նայելիս՝ մարդը, կրելով գլխարկներից յուրաքանչյուրը, սկսում է խնդրին նայել տարբեր տեսակետներից:

Քննադատական մտածողությունը նշանակում է բանականություն և մտածողություն գործնական տեսանկյունից, այլ ոչ թե հույզերի տեսանկյունից:

Քննադատական մտածողության կարևորությունը՝

ներառում է փաստը տարբեր տեսանկյունից դիտելու ունակություն:

Սա տարբեր երևույթների պատճառները գնահատելու ունակությունն է:

Քննադատական մտածողությունը ենթադրում է նաև ազնվություն այն իմաստով, որ մենք չպետք է հուզականորեն կողմնորոշվենք որևէ իրավիճակի նկատմամբ:

Զգացմունքայնորեն կողմնակալ դառնալով՝ մենք դիմում ենք ինքնախաբեության:

Փոխարենը, նման պահերին մենք պետք է մտածենք առանց նախապաշարմունքների:

Իրավիճակի վերաբերյալ բոլոր հնարավոր տեսակետները պետք է հաշվի առնել նախքան վերլուծելը:

Սա օգնում է արդյունավետորեն լուծել խնդիրները:

Կրիտիկական մտածողությունը պետք է զարգացնել դեռ վաղ մանկությունից:

Մեծահասակ տարիքում մարդու մտածելակերպի փոփոխումը ծայրաստիճան դժվար է:

Քննադատական մտածողության զարգացման տեխնիկայի օգտագործումն ինձ օգնում է ակտիվացնել ուսուցման գործընթացը, դարձնել այն հետաքրքիր և ստեղծագործ:

Օգտագործելով իմ աշխատանքում քննադատական մտածողության զարգացման տեխնոլոգիան, ես ամենաընդունելին եմ համարում այնպիսի առաջադրանքներ, ինչպիսին է շարադրություն

Պատմության դասերին ես հաճախ եմ դիմում էսսեներին: Շարադրությունը գրավոր մտորում է տվյալ թեմայի շուրջ: Շարադրությունների ժանրը ենթադրում է ստեղծագործության ազատություն, թույլ է տալիս ձևավորել աշխարհի գեղեցկությունն ըմբռնելու ընդունակ անհատականություն՝ ինքնուրույն «ապրել, մտածել, զգալ, ստեղծել»:

Օրինակ՝ շարադրություն «Բարի և չար՝ երկու կողմ...» թեմայով: 5 բուպեանոց շարադրություն. Այս տեսակի գրավոր առաջադրանքը սովորաբար օգտագործվում է դասի վերջում՝ արտացոլման փուլում, որպեսզի օգնի ուսանողներին ամփոփել իրենց գիտելիքները իրենց սովորած թեմայի վերաբերյալ: Ուսուցչի համար սա արձագանք ստանալու հնարավորություն է: Հետևաբար, ուսանողներին կարելի է առաջարկել երկու տարբերակ.

1. գրել, թե ինչ են սովորել նոր թեմայի վերաբերյալ;
2. տալ մեկ հարց, որի պատասխանը նրանք երբեք չեն ստացել:

Կարող եք նաև առաջարկել շարադրություն՝ հիմնված տվյալ սկզբի վրա:

Ժամանակակից տեխնոլոգիաներ.

Ժամանակակից կրթական տեխնոլոգիաների և մեթոդների կիրառումը ուսումնական գործընթացում.

Ժամանակակից մանկավարժական տեխնոլոգիաները կրթական գործընթացում հողերի լավ մտածված մոդել է ուսուցիչների համար հարմարավետ պայմանների անվերապահ ապահովմամբ ուսումնական գործընթացի նախագծման, կազմակերպման և անցկացման մասին, այսինքն. ուսումնական գործընթացի իրականացման բովանդակային տեխնիկա.

Ժամանակակից տեխնոլոգիաներ, որոնք օգտագործվում են կրթության մեջ

1. Խաղային տեխնոլոգիաներ.
2. Տարբերակված ուսուցման տեխնոլոգիաներ.
3. Կոլեկտիվ ուսուցման տեխնոլոգիաներ.
4. Կրթության անհատականացման տեխնոլոգիա.
5. Նախագծային ուսուցման տեխնոլոգիաներ
6. Խնդրի վրա հիմնված ուսուցման տեխնոլոգիաներ
7. Տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաներ.

Իմ աշխատանքում ես փորձում եմ օգտագործել ժամանակակից տեխնոլոգիաներ, որոնք թույլ են տալիս իմ աշխատանքում ներդնել տարբեր մեթոդներ և տեխնիկա, որոնք նպաստում են յուրաքանչյուր երեխայի ճանաչողական գործընթացում ներգրավվածությանը և սովորողների ստեղծագործական կարողությունների զարգացմանը:

Այս տեխնոլոգիաները հիմնված են ակտիվ և ինտերակտիվ ուսուցման մեթոդների վրա: Դրանք հիմնված են գործնական կողմնորոշման, ուսուցման ստեղծագործական բնույթի, խաղի, երկխոսության, դասի աշխատանքի կազմակերպման խմբային ձևի և արտացոլման վրա: Իմ խնդիրն է խրախուսել ուսանողին համատեղ ստեղծագործել, կազմակերպել այն և պայմաններ ստեղծել դրա զարգացման համար: Դա հնարավոր է

ձևակերպեք այսպես. «Դուք չեք կարող պարտադրել: Անհնար է անգիր անել! Ամեն ինչ հիշելու փորձն անհաջող է: Մարդկանց հետաքրքրելը լուծումն է»:

Յուրաքանչյուր ուսուցչի սեմինարում կան մեծ թվով տարբեր տեխնիկա և միջոցներ, որոնք ակտիվացնում և կրթում են ուսանողներին՝ զարգացնելով նրանց անկախությունն ու ստեղծագործ միտքը

ԽԱՂԱՅԻՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ

Ի տարբերություն խաղերի՝ ընդհանուր առմամբ, մանկավարժական խաղն ունի էական հատկանիշ՝ հստակ սահմանված ուսումնական նպատակ և դրան համապատասխան մանկավարժական արդյունք, որը կարող է հիմնավորվել, բացահայտորեն նույնացվել և բնութագրվել ճանաչողական կողմնորոշմամբ:

Դասերի խաղային ձևը ստեղծվում է խաղային մոտիվացիայի միջոցով, որը գործում է որպես ուսանողներին ուսումնական գործունեության դրդելու, խթանելու միջոց:

Խաղի տեխնիկա

(նյութի կրկնության և ամրապնդման համար): – Պատմական թելադրություն

Ա՝ պարզունակ հասարակություն,

Բ՝ Հին Եգիպտոս:

Գրի՞ր ճիշտ սյունակի բառերը ներկայացնող թվերը:

- 1- փարավոն,
- 2- մահակ,
- 3- կացին,
- 4- շադուֆ,
- 5- ավագ,
- 6- Նեղոս,
- 7- Հյուսիսարևելյան Աֆրիկա,
- 8- հարպուն,
- 9- ցեղ,
- 10- օագիս,
- 11- գութան,

12- ցեղ:

Ստուգեք՝

Ա: 2, 3, 5, 8, 9, 11, 12,

Բ: 1, 4, 6, 7, 10.

– «Հավատո՞ւմ եք դրան, թե՞ ոչ»:

1) Դուք հավատո՞ւմ եք, որ Գանգես գետը հոսում է Չինաստանում:

2) Դուք հավատո՞ւմ եք, որ Հունաստանը գտնվում է Արևմտյան Ասիայում:

3) Դուք հավատո՞ւմ եք, որ բուդդայականությունը զարգացել է Հնդկաստանում, իսկ կոնֆուցիականությունը՝ Միջագետքում:

4) Դուք հավատո՞ւմ եք, որ երկաթը հորինել են պարսիկները:

5) Դուք հավատո՞ւմ եք, որ շախմատը հայտնագործվել է Եգիպտոսում:

6) Դուք հավատո՞ւմ եք, որ Եփրատը հոսում է Միջագետք:

- «Աջ ծափ» Ուսուցիչը ասում է բառերը.

կոնկրետ թեմայի հետ կապված, սովորողները պետք է ծափ տան այն պահին, երբ արտասանվում է մեկ այլ թեմայի հետ կապված սխալ բառ: Ջևա, Պոսեյդո Քեոփս, Դիոնիսոս, Սոլոն, Համնուրապի, Հադես, Հերկուլես, Հեփեստոս:

Ուսուցման եղանակները որպես գործունեության ձև

Մեթոդների ընտրության ժամանակ միշտ պետք է հաշվի առնել սովորողների տարիքային և հոգեբանական առանձնահատկությունները, գիտելիքների մակարդակը: Այսպես, եթե ցածր դասարանում (6-րդ) ուսուցչի շարադրանքը չի կարող երկար տնել (10-15 րոպե), ապա բարձր դասարաններում (10-12-րդ) դրան կարելի է մի ամբողջ ժամ տրամադրել:

Պատմության ուսուցման խոսքային մեթոդում իր ծանրակշիռ տեղն ունի բանավոր շարադրանքը՝ ուսուցչի պատմելը, որը երբեմն բարձր դասարաններում ստանում է դպրոցական դասախոսության բնույթ: Բանավոր շարադրանքն ունի մի շարք տարատեսակներ՝ բացատրություն կամ պարզաբանում, վերլուծություն, պատմողական-նկարագրական, համառոտ, բնութագրական, դատողական, հուզական պատմելը և այլն: Խոսքային մեթոդների շարքում մեծ է զրույցի մեթոդի դերը:

Չէ՞ որ զրույցի միջոցով աշակերտները մասնակից են դառնում ուսումնասիրվող փաստերի և երևույթների վերլուծությանը: Մեծ է հատկապես էվրիստիկական զրույցի կիրառման նշանակությունը սովորողների մտածողական ունակությունների զարգացման գործում: Այն սովորողների առջև դնում է «ինչո՞ւ», «ինչպե՞ս» հարցերը նպաստում ինքնուրույն մտածողության զարգացմանը: Ընդհանրապես, զրույցի մեթոդն ունի այն առավելությունը, որ կիրառվում է բոլոր դասարաններում, դասի բոլոր փուլերում, ինչպես հարցում-կրկնության, այնպես էլ ստուգման և ամփոփման ժամանակ:

«Պատմություն» առարկայի ուսուցման ընթացքում հոգեբանական հնարների ճիշտ կիրառումը վարժեցնում է սովորողների հիշողությունն ու երևակայությունը, շարժում նրանց հետաքրքրությունները, հարս- տացնում դպրոցականների միտքն ու խոսքը:

Հոգեբանական հնարների օգնությամբ զարգանում են դպրոցականների հոգեկան գործընթացները՝ զգայությունները, ըմբռնումը, հիշողությունը, երևակայությունը, ներն ու կամքը:

Հնարների բազմազանությունը

Մեթոդի բաղկացուցիչ մասն են հնարները:

Հնարը մեթոդի տարրն է կամ նրա մասնակի դրսևորումը: Հնար ասելով՝ հասկանում ենք առարկաների հետ գործողությունը, ինչպես նաև խոսքային կամ գրավոր-գծագրային գործողությունները: Հնարը կարելի է տեսնել կամ լսել: Այսպիսով՝ մեթոդական հնարները կոնկրետ խնդրի լուծմանն ուղղված գործողություններ են: Ուսուցման ժամանակ մեթոդը կարող է ունենալ բազմազան կիրառական հնարներ: Օրինակ՝ պատմելու մեթոդի ժամանակ կարող ենք կիրառել գրատախտակն օգտագործելու, նկարներ ցուցադրելու հնարները: Հնարավոր է, որ միևնույն հնարը հանդես գա տարբեր մեթոդներ կիրառելիս: Բացի այդ՝ դասավանդելիս հնարը կարող է հանդես գալ որպես մեթոդ: Օրինակ՝ կինոդասերի ժամանակ ցուցադրումը դառնում է մեթոդ, իսկ պատմելը՝ հնար:

Եզրակացություն

Անհնար է ստեղծարարությունը սովորեցնել այնպես, ինչպես ստանդարտ գործողություններն ու գործողությունները: Բայց ամեն մարդու մեջ կարելի է նպատակային կերպով զարգացնել ստեղծագործական կարողությունները: Ոմանց մոտ դրանք ավելի մեծ չափով կզարգանան, մյուսների մոտ՝ ավելի քիչ (դա պայմանավորված է բնական հակումների տարբերությամբ), սակայն յուրաքանչյուր երեխա կարող է ստեղծագործական մոտեցում մշակել գործունեության նկատմամբ: Ստեղծագործության հիմնական չափանիշը հաճախ դիտարկվում է մտածողության ինքնատիպությունը՝ սովորականից շեղվող պատասխաններ տալու ունակությունը: Օրիգինալությունն արտահայտում է այլ ստանդարտ լուծումների մեջ առաջարկվող լուծման անհամապատասխանության, ոչ ստանդարտության և զարմանքի աստիճանը: Օրիգինալությունը ծնվում է «ճիշտը», ակնհայտը, ընդհանուր ընդունվածը հաղթահարելուց: Մտածողության ստեղծագործական էությունը դրսևորվում է նրա որակներով՝ ինչպիսիք են ձկունությունը, ինքնատիպությունը, սահունությունը, մտածողության խորությունը (սահմանափակվածության բացակայություն, կարծրատիպերի բացակայություն), շարժունակություն: Այս բոլոր հատկանիշները բնութագրում են ստեղծագործ մարդուն: Իհարկե, ինչ-որ բան տեսնելը նորովի, բոլորից տարբերվող, շատ բարդ խնդիր է: Բայց դա կարելի է սովորեցնել, եթե ուսումնական գործընթացն ուղղված է ուսանողների ստեղծագործական կարողությունների զարգացմանը: Ստեղծագործական առաջադրանքներ պետք է տրվեն ամբողջ դասարանին: Երբ դրանք ավարտվեն, գնահատվում է միայն հաջողությունը: Ուսուցիչը յուրաքանչյուր երեխայի մեջ պետք է անհատականություն տեսնի: Մի իրավիճակում, երբ ուսուցիչը ակնկալում է երեխաների աչքի ընկնող հաջողություններ, նրանք իրականում հասնում են այդ հաջողություններին, նույնիսկ եթե նախկինում համարվում էին ոչ այնքան ընդունակ: Ակնհայտ է, որ անհրաժեշտ է ուսանողների աշխատանքը կազմակերպել այնպես, որ առաջադրանքների կատարման ընթացքում տեղի ունենա ոչ միայն նյութի ուսուցումը, այլև զարգանան ուսանողների ստեղծագործական կարողությունները և կուտակվի դրանց գործնական կիրառման փորձը: Երեխաների

ստեղծագործական կարողությունների զարգացումը բարդ և բազմակողմանի գործընթաց է, որն իրականացվում է հիմնականում զարգացման միջոցով. ուսուցչի ստեղծագործական ներուժը իր ստեղծագործական գործունեության փորձի բարելավման, ինչպես նաև ուսանողների ստեղծագործական կարողությունների զարգացման համար նրա անձնական իմաստի ձևավորման միջոցով: Երեխաները ուսուցչին ընկալում են դասավանդման և կրթության նկատմամբ ստեղծագործական մոտեցման դիրքից: Երեխան ստեղծագործում է հանուն ուրախության, և այդ ուրախությունը հատուկ ուժ է, որը սնուցում է նրան: Սեփական հաղթահարման ուրախությունը և աշխատանքում հաջողությունը նպաստում է ինքնավստահության, ինքնավստահության ձեռքբերմանը և զարգացնում է ամբողջական, ստեղծագործ անհատականություն:

Օգտագործված գրականության ցանկ

Պատմության դասվանդման մեթոդիկա դասընթացի ծրագիր ԵՊՀ հրատ 2013թ

1. Հայագիտությունը դպրոցում
2. Պատմության դասավանդման մեթոդիկա 7-8-րդ դասարան
3. <https://www.n-asveta.by/>
4. <https://tvorcheskie-proekty.ru/node/2122?ysclid=ln1t0uklfj25148909>
5. <https://moluch.ru/conf/ped/archive/105/5942/?ysclid=ln1t2x03t4102135770>
6. <https://bolcheknig.ru/hy/history/ispolzovanie-sovremennyh-obrazovatelnyh-tehnologii-v-obuchenii-i/>
7. <https://hy.wikipedia.org/>